

Dr. Serkan Kızılyel

ZORUNLU DİN DERSİNİN HUKUKİLİĞİ SORUNU

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

Eğitim Hakkı ve Dini ve Felsefi Kanaat

1. EĞİTİM HAKKI VE ZORUNLU GEREKLERİ	12
1.1. Genel Olarak Eğitim Hakkı	12
1.2. Eğitim Hakkının Pozitif Temelleri	22
1.3. Eğitim Hakkının Kapsamı.....	32
1.4. Eğitim Hakkının Niteliği	42
1.5. Eğitim Hakkının Kısıtlanması.....	47
2. EBEVEYNİN DİNİ VE FELSEFİ KANAATLERİNE SAYGI	52
2.1. Dini ve Felsefi Kanaatlere Saygının Niteliği.....	52
2.2. Kanaatlerine Saygı Duyulan Ebeveyn Kavramı	56
2.3. Saygı Duyulan Dini ve Felsefi Kanaat Kavramı.....	58
2.4. Dini ve Felsefi Kanaatlere Saygı Kavramı	64

İkinci Bölüm

Zorunlu Din Dersi ve Endoktrinasyon

3. DİN EĞİTİMİ VE ZORUNLU DİN DERSİ UYGULAMASI68
 - 3.1. Genel Olarak Din Eğitimi.....68
 - 3.2. Zorunlu Din Dersinin Hukuki Temelleri..... 75
 - 3.3. Zorunlu Din Dersi Uygulaması80
 - 3.3.1. 1982 Anayasası Öncesi Dönemde Din Dersi...80
 - 3.3.2. 1982 Anayasası Döneminde Zorunlu Din Dersi87
4. ZORUNLU DİN DERSİNİN ENDOKTRİNASYON İŞLEVİ93
 - 4.1. Endoktrinasyon Kavramı.....93
 - 4.2. Eğitimin Endoktrinasyon İşlevi.....99
 - 4.3. Zorunlu Din Dersinin Amacı..... 108

Üçüncü Bölüm

Zorunlu Din Dersi ve Yargı İçtihatları

5. AİHM'İN İSTİKRARLI İÇTİHADİ114
 - 5.1. Tarafların Argümanları115
 - 5.1.1. Başvurucuların İddiaları.....115
 - 5.1.2. Hükümetin Savunması.....119
 - 5.2. Mahkemenin İhlal Gerekçeleri..... 123
 - 5.2.1. Ders Programının İçerik İncelemesi..... 123
 - 5.2.2. Dersin Nesnelliği, Eleştirelliği ve Çoğulculuğu İncelemesi 125
 - 5.2.3. Ebeveynlerin Dini ve Felsefi Kanaatlerine Saygı İncelemesi 127
6. DANIŞTAY'IN İSTİKRARSIZ İÇTİHADİ 132
 - 6.1. Ders Programının İncelenmesi 132
 - 6.2. Mevcut Muafiyetin İncelenmesi..... 136

6.3. Bireysel Muafiyet İsteklerinin İncelenmesi	141
6.3.1. Kısıtlayıcı Eğilim.....	142
6.3.2. Genişletici Eğilim.....	145
6.4. Danıştay Kararlarındaki İstikrarsızlık	150

Dördüncü Bölüm

Soruna Yaklaşımlar ve Çözüm Yolları

7. ZORUNLU DİN DERSİNE YAKLAŞIMLAR	156
7.1. Ders Yanlısı Yaklaşım.....	156
7.2. Ders Karşıtı Yaklaşım	161
7.2.1. İnsan Haklarına Aykırılık Argümanı	162
7.2.2. Laiklik İlkesine Aykırılık Argümanı	171
7.2.3. Anayasaya Aykırılık Argümanı.....	177
8. ZORUNLU DİN DERSİ SORUNUNUN GİDERİLMESİ YOLLARI.....	180
8.1. Dersin Kaldırılması.....	180
8.2. Dersin Seçimlik Hale Getirilmesi.....	183
8.3. Dersten Muafiyetin Genişletilmesi.....	185
8.4. Ders Programının Nesnelleştirilmesi.....	188
SONUÇ	193
KAYNAKÇA	199